

Sygn. akt II KK 252/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

SSN Andrzej Ryński

Protokolant Ewa Oziębła

w sprawie **M. M.**

skazanego z art. 244 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

na posiedzeniu w dniu 27 września 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyrok nakazowy Sądu Rejonowego w W.

z dnia 2 lutego 2011 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w W. do
ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej oskarżył M. M. o to, że w dniu 7 listopada 2010 r. w W., kierował pojazdem marki Nissan Almera wbrew orzeczonemu przez

Sąd Rejonowy w K., zakazowi prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych do dnia 27 stycznia 2011 r. – a więc oskarżył go o czyn z art. 244 k.k.

Po wpłynięciu aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego, sprawę skierowano na posiedzenie bez udziału stron, w przedmiocie wydania wyroku nakazowego.

Na posiedzeniu w dniu 2 lutego 2011 r., Sąd ten przyjął, że na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego M. M. nie budzą wątpliwości. Wyrokiem wydanym w tym samym dniu uznał go za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu - i za to na podstawie art. 244 k.k., przy zastosowaniu art. 58 § 3 k.k., wymierzył mu karę 200 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu, że wysokość jednej stawki wynosi kwotę 60 złotych.

Jednocześnie na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary grzywny Sąd zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w dniu 7 listopada 2010 r., a nadto zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1200 złotych tytułem opłaty oraz kwotę 90 złotych tytułem pozostałych kosztów procesu.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 25 marca 2011 r.

Kasację od tego wyroku w dniu 4 września 2013 r. wniósł na korzyść skazanego Prokurator Generalny.

Na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i § 2 k.p.k. zarzucił wyrokowi:

- 1/ rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 501 pkt 1 k.p.k., polegające na wydaniu na posiedzeniu wyroku nakazowego w stosunku do osoby pozbawionej wolności w tej sprawie, zamiast rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych na rozprawie;
- 2/ rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 502 § 1 k.p.k., polegające na orzeczeniu wobec oskarżonego M. M. w postępowaniu nakazowym kary grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, podczas gdy przepis ten przewiduje możliwość orzeczenia kary grzywny w wysokości do 100 stawek dziennych;

3/ w konkluzji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna i podlegała uwzględnieniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Analiza akt niniejszej sprawy dowodzi jednoznacznie, że w dniu 7 listopada 2010 r., o godz. 16.20, M. M. został zatrzymany z uwagi na obawę ukrywania się. Następnie po wszczęciu w tej sprawie dochodzenia, przedstawieniu zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k. i przesłuchaniu w charakterze podejrzanego, został zwolniony o godz. 18.00 tego samego dnia (k. 2, 5-8).

Trafnie podniósł Prokurator Generalny, iż zgodnie z treścią art. 501 pkt 1 k.p.k., niedopuszczalne jest wydanie wyroku nakazowego w stosunku do osoby pozbawionej wolności w tej lub innej sprawie. Sąd nie mógł zatem wydać niniejszego wyroku nakazowego, bowiem wobec zatrzymania oskarżonego w toku prowadzonego w sprawie postępowania, zaistniała negatywna przesłanka dopuszczalności tego trybu.

Zarówno w judykaturze jak i w doktrynie utrwalony jest pogląd, że pozbawieniem wolności jest każde, wynikające z decyzji właściwego organu, uniemożliwienie osobie swobodnego poruszania się. Pozbawieniem wolności jest więc nie tylko tymczasowe aresztowanie, odbywanie zasadniczej lub zastępczej kary pozbawienia wolności, ale także zatrzymanie. W postępowaniu nakazowym nie są dopuszczalne odstępstwa od przesłanki określonej w art. 501 pkt 1 k.p.k., jak to przewidziano w postępowaniu uproszczonym (art. 325c pkt 1 *in fine* k.p.k.). Określony w art. 501 pkt 1 k.p.k. zakaz wydania wyroku nakazowego nie ogranicza się tylko do osoby pozbawionej wolności w tej lub innej sprawie w czasie wyrokowania. Ma on zastosowanie również do osoby, która w tym czasie nie jest pozbawiona wolności, lecz była jej pozbawiona wcześniej, w toku prowadzonego w sprawie postępowania – i to niezależnie od długości okresu tego pozbawienia wolności. Punktem odniesienia dla „pozbawionego wolności” nie jest zatem aktualny etap postępowania, lecz całe postępowanie w sprawie, w której wydaje się wyrok nakazowy. Podkreślić należy, że niedopuszczalność wydania wyroku

nakazowego wobec osoby pozbawionej wolności ma charakter gwarancyjny (por. Kodeks Postępowania Karnego. Komentarz. Tom III, pod red. P. Hofmańskiego, wyd. 4, teza 3, str. 83 – 84, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2012 r., sygn. V KK 237/12, LEX nr 1235908).

Kasacja trafnie wskazuje zatem, że w przedmiotowej sprawie, dotyczącej M. M., doszło do rażącego naruszenia prawa procesowego - zastosowanie wobec oskarżonego trybu nakazowego ze względu na wcześniejsze jego pozbawienie wolności, poprzez zatrzymanie w toku trwającego w tej sprawie postępowania, nie było - zgodnie z treścią art. 501 pkt 1 k.p.k. - dopuszczalne.

Dodatkowo, oprócz wskazanego powyżej uchybienia, należy stwierdzić, że doszło również do rażącego naruszenia art. 502 § 1 k.p.k. Jak stanowi ten przepis, wyrokiem nakazowym można orzec karę ograniczenia wolności lub grzywnę w wysokości do 100 stawek dziennych albo do 200 000 zł. Niezastosowanie się do ograniczenia wskazanego w tym przepisie co do wysokości grzywny w postępowaniu nakazowym i skazanie oskarżonego na tego rodzaju karę w liczbie stawek wyższej niż wskazana w art. 502 § 1 k.p.k., stanowi rażące naruszenie tego przepisu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 października 2007 r., IV KK 322/07, R - OSNKW 2007, z.1, poz. 2342, z dnia 12 grudnia 2012 r., II KK 323/12, LEX nr 1231520). Tymczasem Sąd Rejonowy wymierzył w przedmiotowej sprawie oskarżonemu M. M. wyrokiem nakazowym karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, a więc w wysokości przekraczającej maksymalną, dopuszczalną granicę określoną w art. 502 § 1 k.p.k.

Stwierdzone naruszenie w/w przepisu prawa było rażące i miało oczywisty wpływ na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia, skoro doprowadziło do skazania oskarżonego na grzywnę w wysokości dwukrotnie przekraczającej dopuszczalną granicę kary tego rodzaju, określoną w ustawie.

W tej sytuacji, z uwagi na stwierdzone rażące naruszenia prawa, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

